

СЛОВО
на Въздвижение на Честния и Животворящ Кръст Господен
За смирението - единственият път за достигане благата на
Господния Кръст

Произнесено в руската църква "Св. Николай", гр. София, 14/27.IX. 1949 г.

ВСИЧКИ ние, мои възлюбени в Христа чеда, трябва да знаем великото и спасително значение на Господния Кръст. За това значение, по-точно за неизказаните блага, които произлизат за нас от Кръста, говореше светата Църква и вчера, и днес в богослужебните текстове, посветени на днешния велик празник.

За това говореше светата Църква и в стихирата на Господи възвахъ, която се пее на Малката вечерня. Там е казано: *Кръстът се въздига и демоните се прогонват, разбойникът отваря Едемската врата, смъртта бива умъртвена и сега е безсилна, Христос бива прославян. Затуй, веселете се, всички земнородни, защото проклятието бе разрушено.*

Тук кратко, но ясно се изобразява същината на всички събития на Божественото домостроителство за нас, център на които е Кръстът Господен. Чрез Своя Кръст и Своята Божествена Кръв, пролята на него, Господ изкупил първородния Адамов грях, разрушил всички дела на дявола, насочени към погибелта на цялото човечество, унищожил смъртта, като възкръснал Пръв и станал начатък на възкресението на всички хора, разрушил проклятието - това отлъчване на хората от Бога. Ето защо дверите на рая сега са отворени за нас и светите хора, подобно на покаялия се благоразумен разбойник, след смъртта си се въдворяват в него, без дори да преминават въздушните бесовски митарства, според думите на Христа: Който слуша словото Ми и вярва в Оногова, Който Ме е пратил, има живот вечен, и на съд не дохожда, а е минал от смърт към живот (Йоан 5:24). Със Своя Кръст Господ ни дарува Божествената Си благодат, която ни помага неотклонно да спазваме всички спасителни заповеди. Чрез тях, а също и чрез св. Причастие, ни е дадена възможност още тук, на земята, да встъпваме в най-близко, родствено и блажено единение с Христа, за да участвуваме във великата слава и неизказаното блаженство на Неговото Небесно царство.

Постигането на всички тези блага, дарувани чрез Христовия Кръст, трябва да бъде цел на нашия живот. И ние ще ги достигнем и ще ги притежаваме, ако усвоим урока, на който ни учи Господният Кръст. А той ни учи на Христовото смирение, за което още ап. Павел е казал: Иисус Христос... понизи Себе Си, като прие образ на раб... смири Себе Си, бидейки послушен дори до смърт, и то смърт кръстна. Затова и Бог Го високо въздигна и Му даде име, което е по-горе от всяко име (Филип. 2:5, 7-9).

Нека не забравяме, възлюбени, че кръстът на това дивно смирение - смирение дори до претърпяване на оплюване, плесници, страдания и смърт - Господ е приел на Себе Си доброволно. И всички светии, като се започне от апостолите, подражавайки на Христа, са възлагали доброволно върху си кръста на смирението с всички негови унижения и страдания, знаейки, че както Господ със смирение е извършил нашето спасение, така и ние чрез нищо друго не можем да достигнем своето спасение, освен чрез смирението.

А ние, мои възлюбени в Христа чеда, нека умоляваме Господа заради Своя Кръст да ни дарува благодатни сили да се смиряваме и пред Бога, и пред хората. Да се смиря-ваме ако не доброволно, то поне под въздействието на онези големи скърби, бедствия и всякакви нещастия, които Господ ни изпраща с единствена цел - да ни смири за наше спасение. Тази Своя Божествена и неизменна истина Господ откривал още в Стария Завет чрез Своите пророци. Така Господ някога казал на хората чрез Мойсей, че ако те слушат Него, своя Господ, и спазват заповедите Му, то всички земни блага и всякакво благополучие ще бъдат техен жребий. Ако не Го слушат и не изпълняват всички Негови заповеди, Той ще им изпрати всевъзможни болести и нещастия. И ако въпреки всичко това те не се смирят и не Го послушат, Той седемкратно ще увеличи всичките им бедствия и ще ги наказва дотогава, докато не сломи гордото им упорство (срв. Лев. 26:3-46). Така и в новозаветни времена св. отци на Църквата са разкривали тази Божествена истина. Те са свидетелствували, че Господ ни изпраща всички нещастия, за да ни смири. При това, Господ допуска сам сатаната със своите демони да ни тъпче посредством всевъзможни болести и бедствия, докато не се смирим, не стъпим на спасителния път чрез смирението и не се възсеединим с Бога.

О, ако бихме разбрали истинския смисъл и значение на всички свои страдания! За съжаление мнозина от нас не искат да имат истинско познание за спасителното значение на постигналите ги скърби. Въпреки всички Божии вразумления, изпратени им чрез бедствия, те продължават да пребивават в гордост и тщеславие. Те искат да ги хвалят, да ги прославят, да ги считат първи заради ума им и добрите им дела. Такива християни остават глухи за думите на ап. Павел, който, бидейки обогатен с всякаква премъдрост, с всички дарования на Светия Дух и с най-високо нравствено съвършенство, казал за себе си, че е пръв от всички грешници на света (срв. 1 Тим. 1:15). Тези християни пренебрегват и думите на Самия Господ Исус Христос, Който повече от всичко и преди всичко изисква от нас смирение, като казва: Дойдете при Мене... и се поучете от Мене, понеже съм кротък и смирен по сърце, и ще намерите покой за душите си (Мат. 11:28-29).

Какъв е този покой, който Господ обещава на смирените? Това е покоят от греховете, покоят от страстите, това е божествената радост, райското

блаженство на Небесното Христово царство. Този покой светата Църква молитвено изпросва за всички починали православни християни в своите заупокойни последования, казвайки: Упокой, Господи, душата на Твоя починал раб, или: Със светиите упокой...

Но как Господ ще ни дарува покой от всички скърби и нещастия, когато ние не се смиряваме? О, ако бихме разбрали най-истинската и най-висша философия, философията на Господния Кръст - смирението Христово! Не напразно великият св. отец на Църквата преп. Макарий Египетски казва, че смирението е същността на цялото християнство. И не само с ума си трябва да разберем тази спасителна за нас философия, но трябва да я усвоим с цялото си сърце, с цялото си същество, с целия си живот. Тогава Господ ще направи така, че всички блага на Господния Кръст ще бъдат наше достойние. Тогава Господ няма да ни лиши и от Своята Божествена радост - да изпитваме в нашия живот силата на кръста и на кръстното знамение в борбата с греха, със страстите и с всички нещастия.

Тази кръстна сила Господ е проявявал още в Стария Завет, и то неведнъж, извършвайки поразителни чудеса чрез Своите праведници. Така великият вожд на израилския народ, пророк Мойсей, осенил кръстообразно със своя жезъл Червеното море и извършил преславно чудо: водата се разделила и еврейският народ минал по морското дъно като по сухо, а когато египтяните с фараона се опитали да направят същото, загинали в морските вълни.

Не могат да бъдат изброени всички чудеса на кръста и кръстното знамение в живота на новозаветния избран народ. От житието на св. Йоан Богослов знаем, мои възлюбени деца, как един добър християнин изпаднал в бедност, не могъл да плати дълговете си и затова решил да се самоубие. С тази цел той неведнъж отивал при един еврейин магьосник да взема от него отрова. Но всеки път, като се връщал в къщи, преди да изпие чашата с отрова, той я осенявал с кръстното знамение и след това я изпивал. И силата на кръстното знамение го запазвала жив и невредим. Когато за това узнал магьосникът еврейин, обзел го такъв свещен ужас, че той отишъл при великия апостол Йоан Богослов, отрекъл се от езичеството, приел християнската вяра и се покръстил. А на бедния християнин св. ап. Йоан заповядал да донесе купчинка сено, което осенил с кръстното знамение, превърнал го в злато и го дал на бедняка за изплащане на дълговете му и за издръжка.

Аз познавах един 23-годишен младеж, който беше още далеч от безстрастието. Но той искрено се стремеше към Христа в сърцето си и имаше проста детска вяра. Веднъж го повикали да се помоли за една жена, която получила силно кръвотечение от носа. Вече втори тас се напълвал с кръв. Жената започнала да губи съзнание и лицето и станало бяло като сняг. Младежът се доближил до умиращата и осенил лицето и с кръстното знамение. В същия миг кръвотечението спряло и жената скоро оздравяла.

Мои възлюбени в Христа чеда, нека се смиряваме и колкото се може по-често да прибягваме към силата на кръста и кръстното знамение в своите молитви. Тогава в нашия живот ще се осъществят думите за кръстното знамение от канона на св. Андрей Критски, който слушаме всяка година през първата и петата седмица на Великия пост: С това знамение можеш и ти велики дела да извършиш. Амин.